

STENOGRAFSKE BELEŠKE

SENATA

KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

GODINA 6

BEOGRAD, 1937 GODINE

KNJIGA II

XXII REDOVNI SASTANAK

SENATA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

DRŽAN 16 JULA 1937 GODINE U BEOGRADU

PRETSEDAVAO :

Pretsednik

DR. ŽELIMIR MAŽURANIĆ

Sekretar

DR. ĐURA KOTUR

Prisutni su g. g. Ministri: Predsednik Ministarskog saveta i Ministar inostranih poslova dr. **Milan M. Stojadinović**; Ministar unutrašnjih poslova dr. **Anton Korošec**, Ministar saobraćaja dr. **Mehmed Spaho**, Ministar pravde dr. **Nikola Subotić**, Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja **Dragiša Cvetković**, Ministar trgovine i industrije dr. **Milan Vrbanić**.

Početak u 10.45 časova.

SADRŽAJ:

1. — Čitanje i usvojenje zapisnika XXI redovnog sastanka;
2. — Odgovor Predsednika Senata na pitanje g. dr. Alberta Kramera;
3. — Saopštenje o izveštajima Odbora za proučavanje međunarodnih konvencija;
4. — Čitanje saopštenja Predsednika Odbora za proučavanje zakonskog predloga o istupima;
5. — Molbe, žalbe i rezolucije;
6. — Saopštenje pitanja senatora g. Jove Banjanina.

Govornici: Predsednik Senata dr. Želimir Mažuranić (tri puta), dr. Albert Kramer (dva puta), Jovo Banjanin.

Dnevni red: 1) Pretres izveštaja Odbora za molbe i žalbe o Prvom zakonskom predlogu o izvanrednoj državnoj pomoći i regulisanju penzijskih prinalležnosti, i 2) Pretres izveštaja Imunitetskog odbora od 9 jula 1937 godine o zahtevima g. Ministra pravde za izdavanje senatora sudu.

Govornici: Izvestilac dr. Dušan Stevčić, izvestilac dr. Drago Marušić.

Predsednik dr. Želimir Mažuranić: Gospodo senatori, otvaram XXII redovni sastanak Senata i molim g. sekretara da pročita zapisnik XXI redovnog sastanka.

Sekretar dr. Đura Kotur pročita zapisnik XXI redovnog sastanka Senata.

Predsednik dr. Želimir Mažuranić: Ima li primedaba na ovaj zapisnik? (Nema). Primedaba nema, zapisnik se overava.

Gospodo senatori, u tečaju našeg jučerašnjeg sastanka uzeo je reč po Poslovniku senator g. dr. Kramer i upravio je na mene sugestiju, da bi se u buduće svi oni podnesci, o kojima se u kratkoj sadržini izveštava Senat pre prelaza na dnevni red, u celom svom tekstu uzimali u stenografske protokole.

Gospodo senatori, vi se sećate da smo juče obojica, i g. dr. Kramer i ja, bili saglasni u tome, da Poslovnik to ne propisuje. Nasuprot, gospodo, ako tražimo po tom pitanju izričnu odredbu Poslovnika, mi ćemo je naći u § 72 našeg poslovnog reda. Ona glasi ovako (čita): »Interpelacije se podnose pismeno Predsedniku Senata koji ih odmah saopštava dotičnom Ministru, a Senatu referiše o njima na prvom sastanku, kad čini i sva ostala saopštenja. Svaka se interpelacija mora oštampati i senatorima razdati najmanje 24 sata pre pretresa«.

Izričita, dakle, odredba Poslovnika kaže da je obligatorno štampanje stenografskog teksta interpelacije tek onda, kad je ista dozrela da bude stavljena na dnevni red i da to štampanje mora biti dovršeno i ta interpelacija mora biti razdeljena svima članovima Senata tako da je prime najkasnije 24 sata pre nego što otpočne diskusija o toj interpelaciji.

Što se tiče, gospodo, prakse mojih pretšasnika, na koju se poziva g. dr. Kramer, ja sam u tom pogledu tražio obaveštenja i dobio sam sledeće podatke.

Praksa mojih prethodnika u tom pogledu bila je nestalna. Nikada nije vredelo kao pravilo da bi se imala sva saopštenja koja se daju u Senatu pre prelaza na dnevni red, uneti u celom svom tekstu u stenografske protokole. Jedino u pogledu interpelacija bilo je, mislim, tih iznimaka, ali i te su iznimke bile vrlo retke. Kao pravilo vredilo je to da se nisu saopštavale interpelacije, nego tek onda kada su bile stavljene na dnevni red t. j. na diskusiju ovog visokog Doma.

Što se tiče prakse u Narodnoj skupštini, to su moja obaveštenja dala sledeći rezultat:

U staroj Narodnoj skupštini nikada nije štampana nijedna interpelacija ranije nego onda kad je bila stavljena na dnevni red i diskusiju onako kako Poslovnik propisuje. U novoj Narodnoj skupštini u tome pogledu dosta se često događa, da se te interpelacije stavljaju u stenografski protokol i ranije nego su došle na diskusiju na dnevni red, čim budu podnesene Skupštini. Ali ni to se ne može uzeti kao pravilo. I tu je bila praksa kolebljiva.

Ako uvažimo, gospodo senatori, s jedne strane, da naš Poslovnik izrično određuje, da Pretsednik ima voditi brigu o tome da te interpelacije budu oštampane i razdeljene svim senatorima najkasnije 24 časa pre pretresa, i ako se s druge strane uzme, da bi potpuno obelodavanjivanje svih onih podnesaka, o kojima daje kratka obaveštenja Pretsednik Senata pre prelaza na dnevni red, podeseostručilo opseg tih stenografskih protokola, a kraj toga ih činilo u neku ruku i netačnima, jer bi stenografski protokoli imali da budu točna i verna slika svega onoga ali samo onoga što se u dotičnom sastanku Senata zaista govorilo i radilo, onda, gospodo, gledom na to što ta praksa nije ustaljena ne možemo ni u pogledu interpelacija postaviti kao pravilo da se one imaju od sada obelodanjivati čitavom sadržinom i ranije nego što su dozrele da se stave na dnevni red.

Gospodo, budimo jasni. Ako to postavimo kao pravilo, ne samo da idemo dalje nego što Poslovnik propisuje, nego idemo tako daleko, da bi u budućnosti mogle da nastanu i stanovite upotrebe ovakvih prava koje Poslovnik ne predviđa.

Ja bih zato molio g. senatora dr. Kramera i molim Vas da se zadovoljite stanjem kako nam zakon propisuje i da ostavimo u tome pogledu Pretsedništvu slobodne ruke kao što mu i Poslovnik ostavlja. (Dr. Albert Kramer: Molim za reč). Samo po Poslovniku. (Dr. Albert Kramer: Mislim da imam prava, ja se ne mogu zadovoljiti tim.) Ima reč g. dr. Albert Kramer.

Dr. Albert Kramer: Pre svega ja nisam tražio da svi podnesci budu unošeni u Stenografske beleške. Ja sam samo kao primer naveo da bi trebalo zapravo sve ono što sekretar čita u kratkom izvodu da se tekstuelno saopštava Senatu, pa prema tome kada bi on to sve čitao moralo bi biti zabeleženo u Stenografskim beleškama. Ja sam to tražio samo za interpelacije, i mislim da svaki od nas kada što predloži ima pravo da traži da se to pročita.

Gospodine Pretsedniče, Vi ste se pozvali na § 72 Poslovnika. Izvinite, ali taj § 72 stvara samo garantiju da je u momentu kada počne jedna interpelaciona debata, odnosno interpelacija u rukama svih prisutnih senatora. Glavni je zadatak te odredbe § 72,

da interpelacija mora biti razdeljena. Stenografske beleške nije niko dužan imati niti nositi sa sobom.

Gospodine Pretsedniče, Vi niste mogli poreći da je kod nas u poslednje vreme ustaljena praksa, da su interpelacije štampane u Stenografskim beleškama. Ja se nisam mogao pozvati na striktno propise, ja sam to javno priznao, ali sam se pozivao na konvencionalno pravo i na pravo koje traži lojalni postupak prema onima koji predlažu interpelacije i koji su bili do sada naučeni da te interpelacije vide u Stenografskim beleškama. Ima još jedan razlog, Gospodine Pretsedniče, a to je taj da interpelacije tvore sastavni deo našeg parlamentarnog rada i one uživaju imunitet. Ako interpelacije nisu nigde zabeležene ko može da tvrdi da je neki podnesak u obliku interpelacije time imuniziran. Ja mislim da je baš u tome i razlog što je Pretsedništvo prišlo jednoj drugoj praksi. Ja zbog toga, Gospodine Pretsedniče, još jedanput molim da se praksa koja je u poslednje vreme ustaljena i u Narodnoj skupštini, opet uvede i da se interpelacije unose u Stenografske beleške. Ako to ne bude učinjeno ja ću u buduće za svoje interpelacije tražiti da se tekstuelno pročitaju, jer smatram da na to imam pravo.

Pretsednik dr. Želimir Mažuranić: Gospodo senatori, ja mislim da, unatoč toga što smo u većem delu izvoda naših veoma blizu sa senatorom g. dr. Kramerom, da imam smatrati njegov odgovor kao da ne prima moje tumačenje, i usled toga dozvolite mi da samo spomenem da ne mislim da je pravilna interpretacija koju je senator g. dr. Kramer dao o § 72 našeg Poslovnika, jer se tu izričito kaže: »Interpelacije se podnose pismeno Pretsedniku Senata koji ih odmah saopštava dotičnom Ministru, a Senatu referiše o njima na prvom sastanku kad čini i sva ostala saopštenja.«

Dakle, ja imam da referišem, — to je ustaljeno, a nije ustaljeno to da imam obavestiti Senat o celoj sadržini interpelacije.

Što se tiče poželjnosti, da se koja interpelacija objavljuje u čitavom tekstu, to nema nikakve sumnje da u tome pogledu Pretsedništvo Senata ima slobodne ruke i ja molim da primite ovaj moj odgovor. (Glasovi: Prima se. — Ne prima se.). Većina je primila moj odgovor.

Gospodo, pre prelaza na dnevni red, dozvolite da vam g. sekretar pročita neke odborske izveštaje. (Jovo Banjanin: A moje pitanje?). Kasnije. (Jovo Banjanin: Molim).

Sekretar dr. Đura Kotur: (čita):

1) Odbor za proučavanje međunarodnih konvencija podneo je Senatu svoje izveštaje o zakonskim predlozima, i to:

a) o trgovinskom ugovoru sa prilogima A i B, prilogom B i zaključnom protokolu između naše Kraljevine i Nemačke;

b) o dopunskom sporazumu uz prilog B) ugovora o trgovini i plovidbi između Kraljevine Jugoslavije i Kraljevine Arbanije;

c) o razmeni nota na dan 21 marta 1936 god. između naše Kraljevine i Republike Nemačke i promeni priloga B i zaključenog protokola trgovinskog ugovora; i

d) o sporazumu o pomorskim signalima sa Pravilnikom, zaključenim u Lisabonu 23 oktobra 1930 godine.

Pretsednik dr. Želimir Mažuranić: Gospodo senatori, ovi saopšteni izveštaji već su oštampani i biće

razdeljeni i stavljeni na dnevni red kad to Senat zaključiti.

Stigao je izveštaj odnosno dopis Pretsednika Odbora za zakonski predlog o istupima. Molim g. sekretara da ga pročita.

Sekretar dr. Đura Kotur (čita):

„Odbor za proučavanje predloga

Zakona o istupima

Beograd, 14 jula 1937 g.

Gospodine Pretsedniče,

Na današnjoj svojoj sednici, Odbor za proučavanje predloga Zakona o istupima, doneo je odluku, da se usled obimnosti materijala u predloženom zakonskom predlogu, današnja sednica odloži, a naredna zakaže pismenim putem za mesec septembar o. g.

Prema tome, Odbor je u nemogućnosti da prema odluci Senata podnese svoj izveštaj do 15 o. m.

Izvolite, Gospodine Pretsedniče, i ovom prilikom primiti uverenje o mom osobitom poštovanju.

Pretsednik Odbora,

Dr. Josip Šilović, s. r.«

Pretsednik dr. Želimir Mažuranić: Gospodo, kao što se sećate, Senat je na svome redovnom sastanku od 13 jula o. g. izabrao Odbor i tome odboru na moju sugestiju dao rok do 15 o. m., tj. do juče uveče da podnese svoj izveštaj Senatu. Umesto izveštaja, gospodo, ja sam dobio, kao što smo sada čuli, ovaj dopis od g. predsednika toga Odbora, u kome isti izjavljuje da je Odboru nemoguće da dovrši tu zadaću do 15 o. m.

Ja usled toga, gospodo, budući se ne smatram nikako vezan za taj rok od septembra koji je Odbor zaključio, a pogotovo nije vezan na taj rok Senat, stavljam predlog da se Odboru dade ponovni rok do zaključno srede dana 21 jula o. g. uveče, da nastavi i dovrši taj posao i podnese izveštaj Senatu. (**Jovo Banjanin:** To nije sankcija na koju imate pravo. To ne može biti. — **Dr. Albert Kramer:** Po kome članu Poslovnika? Molim reč na Poslovnik).

Reč ima g. dr. Kramer.

Dr. Albert Kramer: Gospodo, Odbor za istupe sašao se, održao sednicu i na toj sednici prijateljski smo i složno i većina i opozicija o tome predlogu zaključili razgovor. Pretsednik toga Odbora g. Šilović, jedan od naših kapaciteta za kazneno pravo, izjavio nam je odmah u početku da on smatra da je materija toga projekta tako zamašna da on kao predsednik ne bi imao kuraži da pristupi diskusiji o tome zakonskom projektu. On za sebe traži najmanje osam dana da može stvar pročitati i malo ju pregledati, a da je potrebno da i ostala gospoda iz Odbora imaju dovoljno vremena da i oni sa svoje strane taj projekat dobro rasmotre. U Odboru smo, gospodo, ovako nevezano i sasvim drugarski razgovarali u čemu postoji zamašnost toga projekta. I mi članovi iz opozicije i oni iz većine složili smo se u tome, da je taj zakonski projekat jedna od najtežih stvari koja je bila ikada predložena jugoslovenskom Parlamentu. Taj projekat, gospodo, u obliku jednog modernog kaznenog zakona, stvara za naše prilike jednu situaciju od koje ja mislim da će i predlagače toga projekta i sve nas kao i cio naš narod zaboleti glava. Taj predlog, sastavljen prividno u duhu modernog kaznenog prava, pre-

daje — izvinite da tako kažem — izvršivanje u stvarima kaznenog prava u ruke analfabeta.

Pretsednik dr. Želimir Mažuranić: Molim g. senatora da govori o povredi Poslovnika.

Dr. Albert Kramer: I tako smo se, gospodo, na kraju mi složili da, žaleći što u Narodnoj skupštini nije bio naden ekspediens, koji bi mogao zadovoljiti bar one koji veruju da Kraljevska vlada ima sa ovim projektom dobre namere, mi smo se saglasili u tome da svima nama treba dovoljno vremena za studij toga projekta. U tome smo se, gospodo, saglasili gotovo svi, sa osam prema jednom glasu. To nije bila opozicija ni vladina većina... (**Jovo Banjanin** upada: Na predlog predsednika Odbora!)... i to na predlog samog predsednika Odbora, koga je vladina većina izabrala za predsednika, složili smo se u tome, jer smo svi bili svesni odgovornosti koju snosimo.

Dozvolite, gospodo, ali ja ne mogu da razumem g. Pretsednika koji je i sam pravnik, i to jedan odličan pravnik, ako je taj zakonski predlog i samo pogledao, kako on može predložiti, da taj Odbor — čiji je predsednik kao stručnjak u kaznenom pravu izjavio da ne može taj predlog da prostudira za osam dana — do srede završi svoj rad i dode pred ovaj visoki Senat sa svojim izveštajem?

Ja molim, gospodo, da se zaključak Odbora, koji je stvarno opravdan, a nije diktiran iz nikakvih političkih i partijskih obzira nego iz čistih stvarnih razloga, primi. Jer, gospodo, mi nismo do na sebe uzmemo i tu optužbu, da je naš Senat prosto jedan izvršilac onoga što je u Narodnoj skupštini bilo protureneno na jedan način, koji nije baš za uzor našem parlamentarnom radu. Mi nismo ničije sluge i mi imamo svoju odgovornost.

Pretsednik dr. Želimir Mažuranić: Molim da ne govorite ovako. (**Pretsednik Ministarskog saveta i Ministar inostranih poslova dr. Milan Stojadinović:** Godinu dana je taj projekat bio pred Skupštinom. — **Jovo Banjanin:** Pred Skupštinom da, a ne pred Senatom. Pred Senatom je bio svega pet dana. — **Pretsednik Ministarskog saveta i Ministar inostranih poslova dr. Milan Stojadinović:** G. Kramer je kazao da je taj zakonski projekat u Skupštini proturen, a to nije istina, ja Vas u to uveravam. — **Jovo Banjanin:** Vi mene nemate šta uveravati. Idite svoju policiju uveravati. — **Dr. Albert Kramer:** To je evropski skandal!)

Pretsednik dr. Želimir Mažuranić: Pretsednik ima da odgovori na to. Gospodo, razlaganja g. senatora dr. Kramera nikako nisu išla u smjeru da bi mogla dokazati da tu postoji jedna povreda Poslovnika, (**Dr. Albert Kramer** upada: To je sofizam)... već je ono što je predloženo tačno u smislu odredaba Poslovnika. U Poslovniku izričito je rečeno da Senat može kada to za shodno nađe odrediti Odboru rok do koga ima svršiti svoj posao. U Poslovniku stoji izričito i sankcija koja iza toga sledi i Senat može po svojoj vlastitoj rasudbi, na predlog Pretsednika, da ponovno odredi takav rok.

Ja usled toga mislim da tu o povredi Poslovnika, koja nije ni ustvrđena a kamo li dokazana, ne može biti govora, i zato ja ostajem kod svoga predašnjeg predloga i molim g. senatora da izjavi da li prihvata ovaj moj odgovor ili ne.

Dr. Albert Kramer: Ja nisam tražio reč zbog povrede Poslovnika, ja sam tražio reč povodom Vašega predloga.

Pretsednik dr. Želimir Mažuranić: Ja sam stavio već tu sugestiju, da li prima Senat da se odredi novi

rok Odboru za proučavanje zakonskog predloga o istupima do 21 ov. mes. na veče. (Jedan glas sa levice: Hoće li i g. Šilović glasati za to?! To je skandal!) Ko je za to da se moj predlog primi, neka izvoli sedeti, a ko je protiv toga, neka izvoli ustati. (Većina sedi. — **Jovo Banjanin:** Na najskandalozniji način hoćete da se to proturi!) Konstatujem da većina sedi, i prema tome objavljujem da je Senat primio moj predlog o određivanju novog roka Odboru za proučavanje zakonskog predloga o istupima do 21 jula o. g. na veče, da u tome roku izradi i podnese Senatu svoj izveštaj.

Molim da čujete saopštenje o prispelim molbama i žalbama.

Sekretar dr. Đura Kotur saopštava molbe: Brani-slava Stankovića iz Kruševca i Ranka Trifunovića iz Požege.

Pretsednik dr. Želimir Mažuranić: Saopštene molbe i žalbe biće upućene nadležnom Odboru za molbe i žalbe.

Gospodo, pre prelaza na dnevni red, imam još jedan upit senatora g. Banjanina. Molim g. sekretara da izvoli pročitati taj upit.

Sekretar dr. Đura Kotur (čita):

PITANJE

PRETSEDNIKU SENATA GOSPODINU DR. ŽELIMIRU MAŽURANIĆU O POVREDI IMUNITETA

Juče oko 6 sati posle podne upao je veliki broj policijskih činovnika i agenata u stan Glavnog odbora JNS u Kosovskoj ulici br. 5. Obavešten o ovom upadu policije, pošao sam u društvu većeg broja senatora i narodnih poslanika iz Narodne skupštine da vidim šta se traži i šta se hoće. Posle dužeg natezanja predato mi je rešenje u kom je sadržan nalog da ovi organi policije traže i zaplene ilegalne letke i brošure. Posle toga, organi policije dali su silom otvoriti pišace stolove i ormane. Kada su došli do mog pišaceg stola, izjavio sam da je to moj sto i da u njemu nema ništa što traže. Organi policije zahtevali su ipak da im otvorim sto. Smatrajući taj zahtev kao povredu imuniteta, ja sam to odbio. Međutim, organi policije odredili su ipak da se moj pisaci sto silom otvori, i nisu u njemu našli ništa što su tražili.

Slobodan sam upitati Vas, Gospodine Predsedniče, da li ste voljni zaštititi ugled i povredeni imunitet Senata i senatora protiv nasilja Ministra policije g. dr. Antona Korošca, koji je ovim postupkom očigledno povredio imunitet.

Beograd, 16 jula 1937 god.

Jov. Banjanin, s. r.
senator

Pretsednik dr. Želimir Mažuranić: Gospodo senatori, u prirodi ovog upita leži da ja na isti mogu dati odgovor tek onda nakon što budem dobio o tome odgovor od strane g. Ministra unutrašnjih dela. (**Dr. Albert Kramer:** Dakle, većina će pre verovati detektivima nego jednom senatoru?!) Ja moram najpre uputiti taj upit g. Ministru unutrašnjih dela, i kad dobijem od njega izveštaj, onda ću se povratiti na taj upit.

Reč ima g. Banjanin.

Jovo Banjanin: Ja bih iz obzira prema Vama lično, Gospodine Predsedniče, primio Vaš odgovor. Ali, s obzirom na fakat koji su krivci ovome činu, ne mogu primiti Vaš odgovor na znanje. Jer ja sam pre-

dao pitanje u $\frac{3}{4}$ na deset; sednica je počela u $\frac{1}{2}$ na 11, i Vi ste, Gospodine Predsedniče, imali dovoljno vremena da se obavestite o tome pitanju, pogotovo jer je čovek koji je jedini odgovoran za to delo u našoj sredini i sedi na ministarskoj klupi. To je g. dr. Anton Korošec.

Gospodine Predsedniče, izvršen je pretres, premetačina u prostorijama jedne legalne stranke, koja nikad i ničim nije dala povoda da se posumnja da je ona što radila protiv Zakona o zaštiti države. U prostorijama naše stranke izvršen je bio pretres po Zakonu o zaštiti države i traženi su bili ilegalni letci i brošure. Obijene su sve fijke, obijeni su svi stolovi naši, i kada su došli do moga stola, ja sam rekao: Ja sam, gospodo, senator Jovan Banjanin, potpredsednik Jugoslovenske nacionalne stranke, a ovo je moj sto. Ja imam ključeve, ali ih ne dam, i neću da otvorim moj sto. Izvolite sami to učiniti. I oni su pristupili otvaranju moga stola, i u tome bezuslovno leži povreda imuniteta, bez obzira na izveštaj koji Vam može dati pravi i jedini krivac za to delo g. dr. Anton Korošec, taj zao duh ove zemlje.

Pretsednik dr. Želimir Mažuranić: Gospodine senatore, opominjem Vas na red.

Ministar unutrašnjih poslova dr. Anton Korošec: (prema senatoru g. Banjaninu): Nemojte biti drski!

Jovo Banjanin: Vi ste najdrskiji čovek u ovoj zemlji! Najdrskiji čovek u ovoj zemlji ste Vi! Najdrskiji čovek u ovoj zemlji ste Vi!

Pretsednik dr. Želimir Mažuranić: Gospodine senatore, ja Vas i po drugi put opominjem na red.

Jovo Banjanin: On namerno to radi! To je fatalan čovek u ovoj zemlji! (**Dr. Vaso Glušac:** Zašto, g. Ministre, ne vršite premetačine u Zagrebu i Ljubljani! — **Daka Popović:** Idite u Brod i vidite šta se tamo radi! — **Žagor na levice:** — **Dr. Vaso Glušac:** Vi ste upropastili ovu državu!)

Pretsednik dr. Želimir Mažuranić (zvoni): To je, g. senatore, opetovanje upita koji smo već pročitali. Izvolite završiti.

Jovo Banjanin: Izvršen je pretres, izvršena je premetačina. U mome pisacem stolu ništa nije nadenno. Šta je nadenno u prostorijama naše stranke? Nadeni su, na primer, i zaplenjeni govori koje je predsednik stranke g. Živković održao javno u Sarajevu. Nadeni su raspisi g. Ministra unutrašnjih poslova: raspis g. Ministra unutrašnjih poslova protiv Sokola i raspis njegov o tome kako se ima suzbijati agitacija o Konkordatu. G. Ministar bi morao biti nama zahvalan što njegove raspise i mi širimo.

Pretsednik dr. Želimir Mažuranić: Ja Vas molim, g. senatore, da završite.

Jovo Banjanin: I mi smo zadovoljni što nam g. Ministar unutrašnjih poslova, bez naših letaka, daje dovoljno materijala za odbranu naše misli. Ja ne mogu, g. Predsedniče, nikako da se zadovoljim Vašim odgovorom na ovo moje pitanje, ne mogu da se zadovoljim da se stvarni odgovor na ovo moje pitanje odlaže, jer smatram da čovek, koji i kao senator i kao Ministar sedi u ovome Domu, na jedan nedostojan način vredi imunitet i dostojanstvo ovog visokog Doma.

Pretsednik dr. Želimir Mažuranić: Ja Vam oduzimam reč, g. senatore.

Jovo Banjanin: I sama njegova pojava revoltira senatore!

Pretsednik dr. Želimir Mažuranić: O odgovoru

Pretsednika na upit senatora nema pretresa i nema glasanja. Usled toga, prelazimo na dnevni red.

Na dnevnom redu je kao prva tačka: Pretres izveštaja Odbora za molbe i žalbe o Prvom zakonskom predlogu o izvanrednoj državnoj pomoći i regulisanju penzijskih prinadležnosti. Molim g. izvestioca Odbora da pročita odborski izveštaj.

Izvestilac dr. Dušan Stevčić pročita odborski izveštaj koji glasi:

SENAT

Kraljevine Jugoslavije
Odbor za molbe i žalbe
Br. 296

SENATU KRALJEVINE JUGOSLAVIJE BEOGRAD

Odbor za molbe i žalbe Senata Kraljevine Jugoslavije primio je od Predsednika Senata aktom Br. 1043 od 6-VII-37 g., Prvi zakonski predlog o izvanrednoj državnoj pomoći i regulisanju penzijskih prinadležnosti, kojim se dodeljuju izvanredne državne pomoći odnosno regulišu penzijske prinadležnosti pojednim licima u 618 paragrafa.

Proučivši svestrano pomenuti zakonski predlog na svojoj sednici od 10. jula 1937 godine, Odbor za molbe i žalbe Senata odlučio je da predloži Senatu da ga primi u celosti onako kako ga je i Narodna skupština usvojila, s tim da se u njemu izvrši korektura § 425, koji prema aktu Gospodina Predsednika Narodne skupštine Br. 3728 od 7 jula 1937 g., treba da glasi: „Kneževiću Nikoli iz Velička, Sreza andrijevačkog dodeljuje se jednokratna trenutna pomoć od 1.000.— dinara.“

Odboru za molbe i žalbe čast je podneti Senatu ovaj

IZVEŠTAJ:

sa predlogom da Senat izvoli prihvatiti Prvi zakonski predlog o izvanrednoj državnoj pomoći i regulisanju penzijskih prinadležnosti u redakciji kako ga je i Narodna skupština usvojila sa navedenim ispravkama.

Za svog izvestioca Odbor je izabrao dr. Dušana Stevčića, senatora.

Beograd, 14 jula 1937 g.

Predsednik

Sekretar, Odbora za molbe i žalbe Senata,
Dr. Duš. Stevčić, s. r. **Iv. Hribar**, s. r.

Članovi:

Fran Kukuljević-Sakcinski, s. r.

Pav. I. Vujić, s. r.

A. Šola, s. r.

Predsednik dr. Želimir Mažuranić: Gospodo senatori, čuli ste odborski izveštaj. Budući da nije potreban broj senatora tražio da se otvori načelni pretres o ovom zakonskom predlogu, prelazi se odmah na glasanje u načelu. Glasanje se vrši poimenično sa »za« i »protiv«. Molim g. sekretara da izvolj izvršiti prozivku.

Sekretar dr. Đura Kotur proziva gospodu senatore koji su glasali ovako:

Aleksić Jovan — otsutan

Alibegović Asim — otsutan

Alkalaj dr. Isak — otsutan
Altiparmaković Jovan — za
Anđelinović dr. B. Grgur — otsutan
Anić Lazar — otsutan
Banjanin Jovo — za
Bogojević Vasa — otsutan
Vidaković Antun — otsutan
Vidaković Ljubomir — otsutan
Vilović Osman — za
Vranić Ivo — za
Vrbanić dr. Milan — za
Vujić Pavle — otsutan
Vukotić Đuro — za
Gavrilović dr. Bogdan — za
Gaj Ljudevit — za
Glušac dr. Vaso — otsutan
Grasl dr. Georg — za
Gregorin dr. Gustav — za
Desnica dr. Uroš — otsutan
Dobrinčić Petar — za
Dragović Milutin — otsutan
Dunjić Radoslav — otsutan
Đerić Dušan — za
Đorđević Dragoslav — za
Đuretek Vid — za
Đurić Mihailo — za
Živanović Jeremija — otsutan
Zec dr. Petar — za
Ivanišević Don Frano — otsutan
Ivković dr. Momčilo — otsutan
Iliđžanović Dimitrije — otsutan
Jalžabetić Tomo — otsutan
Jeličić Boža — otsutan
Karamehmedović dr. Hamdija — za
Korošec dr. Anton — za
Kovačević Tomo — otsutan
Kotur dr. Đura — za
Kramer dr. Albert — otsutan
Krstić Serafim — otsutan
Kruļj dr. Uroš — za
Kujundžić Andra — za
Kukuljević-Sakcinski Fran — za
Ljubibratić dr. Savo — otsutan
Majstrovčić dr. Ivo — otsutan
Marjanović Milan — otsutan
Marušić dr. Drago — za
Mahmudbegović Sefedin — za
Mihaldžić Stevan — za
Muftić Salem — otsutan
Nemec dr. Josip — za
Obradović Pajo — otsutan
Pavelić dr. Ante — za
Petković Petar — otsutan
Petrović Dobrosav — otsutan
Ploj dr. Miroslav — za
Popović Daka — otsutan
Popović Matija — za
Popović L. Milan — otsutan
Protić Vojislav — za
Pucelj Ivan — za
Radovanović Krsta — otsutan
Radulović Marko — za
Samurović Janko — otsutan
Selić Joca — otsutan
Simonović Milan — za
Smiljanić Krsta — otsutan
Smodej Fran — otsutan
Spaho dr. Mehmed — za
Stevčić dr. Dušan — za

Stojadinović dr. Milan — za
 Sulejmanović dr. Džafer — odsutan
 Timotijević Kosta — za
 Tomašić dr. Ljubomir — odsutan
 Tomić Svetozar — odsutan
 Trinajstić dr. Dinko — odsutan
 Ubavić Pavle — za
 Ulmanski dr. Savo — odsutan
 Frangeš dr. Oton — za
 Hrasnica dr. Halidbeg — za
 Hribar Ivan — za
 Canjuga Vatroslav — za
 Cvetković Jordan — za
 Cukavac Miloš — za
 Džaković Milovan — odsutan
 Šverljuga dr. Stanko — za
 Šilović dr. Josip — za
 Šola Atanasije — za
 Superina dr. Benjamin — odsutan

Posle glasanja.

Pretsednik dr. Želimir Mažuranić: Gospodo senatori, izvolite čuti rezultat glasanja. Glasalo je svega 47 gospode senatora i svi su glasali za. Prema tome objavljujem da je Zakonski predlog o izvanrednoj državnoj pomoći i regulisanju penzijskih prinaldežnosti primljen jednoglasno u načelu. Prelazi se na pretres u pojedinostima. Zakonski predlog ima samo jedan odeljak, pa se prema tome samo o njemu vodi pretres. Budući da nema nijednog prijavljenog govornika, to pretres zaključujem i prelazimo na glasanje. Glasaće se o svakom pojedinom paragrafu sedenjem i ustajanjem, ali kod § 425 naročito upozoravam gospodu senatore na grešku koja je, međutim, ispravljena, tako da se zajedno sa ispravkom uzima na glasanje.

Molim g. izvestioca da pročita § 1.

Izvestilac dr. Dušan Stevčić pročita § 1.

Pretsednik dr. Želimir Mažuranić: Ko je za to da se § 1 primi izvoleće sedeti, a ko je protiv izvoleće ustati. (Većina sedi). Objavljujem da je § 1 primljen.

— Za ovim je Senat, glasajući sedenjem i ustajanjem o svakom pojedinom paragrafu, u smislu propisa § 55 Zakona o poslovnom redu u Senatu, primio sve paragrafe Zakonskog predloga počev od § 2 do zaključno § 618, zajedno sa ispravkom kod § 425. —

Pretsednik dr. Želimir Mažuranić: Prema tome objavljujem, da je Senat primio zakonski predlog i u pojedinostima. Sada prelazimo na konačno glasanje o Zakonskom predlogu u celini. Molim g. sekretara da izvrši prozivku.

Sekretar dr. Đura Kotur proziva g. g. senatore i oni su glasali ovako:

Aleksić Jovan — odsutan
 Alibegović Asim — odsutan
 Alkalaj dr. Isak — odsutan
 Altiparmaković Jovan — za
 Andelinović dr. B. Grgur — odsutan
 Anić Lazar — odsutan
 Banjanin Jovo — za
 Bogojević Vasa — odsutan
 Vidaković Antun — odsutan
 Vidaković Ljubomir — za
 Vilović Osman — za
 Vranić Ivo — za
 Vrbanić dr. Milan — za
 Vujić Pavle — za

Vukotić Đuro — za
 Gavrilović dr. Bogdan — za
 Gaj Ljudevit — za
 Glušac dr. Vaso — za
 Grasl dr. Georg — za
 Gregorin dr. Gustav — za
 Desnica dr. Uroš — odsutan
 Dobrinić Petar — za
 Dragović Milutin — odsutan
 Dunjić Radoslav — za
 Đerić Dušan — za
 Đorđević Dragoslav — za
 Đuretek Vid — za
 Đurić Mihailo — za
 Živanović Jeremija — odsutan
 Zec dr. Petar — za
 Ivanišević Don Frano — odsutan
 Ivković dr. Momčilo — odsutan
 Ilićanović Dimitrije — odsutan
 Jalžabetić Tomo — odsutan
 Jeličić Boža — odsutan
 Karamehmedović dr. Hamdija — za
 Korošec dr. Anton — za
 Kovačević Tomo — odsutan
 Kotur dr. Đura — za
 Kramer dr. Albert — za
 Krstić Serafim — odsutan
 Krulj dr. Uroš — za
 Kujundžić Andra — za
 Kukuljević-Sakcinski Fran — za
 Ljubibratić dr. Savo — odsutan
 Majstrovic dr. Ivo — za
 Marjanović Milan — odsutan
 Marušić dr. Drago — za
 Mahmudbegović Sefedin — za
 Mihaldžić Stevan — za
 Muftić Salem — odsutan
 Nemeč dr. Josip — za
 Obradović Pajo — odsutan
 Pavelić dr. Ante — za
 Petković Petar — odsutan
 Petrović Dobrosav — odsutan
 Ploj dr. Miroslav — za
 Popović Daka — za
 Popović Matija — za
 Popović L. Milan — za
 Protić Vojislav — za
 Pucelj Ivan — za
 Radovanović Krsta — za
 Radulović Marko — za
 Samurović Janko — odsutan
 Selić Joca — odsutan
 Simonović Milan — za
 Smiljanić Krsta — odsutan
 Smodej Fran — odsutan
 Spaho dr. Mehmed — za
 Stevčić dr. Dušan — za
 Stojadinović dr. Milan — za
 Sulejmanović dr. Džafer — odsutan
 Timotijević Kosta — za
 Tomašić dr. Ljubomir — za
 Tomić Svetozar — odsutan
 Trinajstić dr. Dinko — odsutan
 Ubavić Pavle — za
 Ulmanski dr. Savo — odsutan
 Frangeš dr. Oton — za
 Hrasnica dr. Halidbeg — za
 Hribar Ivan — za
 Canjuga Vatroslav — za

Cvetković Jordan — za
 Cukavac Miloš — za
 Džaković Milovan — odsutan
 Šverljuga dr. Stanko — za
 Šilović dr. Josip — za
 Šola Atanasije — za
 Šuperina dr. Benjamin — odsutan

Posle glasanja.

Pretsednik dr. Želimir Mažuranić: Gospodo senatori, izvolite čui rezultat glasanja. Glasalo je svega 57 senatora i to svi za. Prema tome objavljujem, da je Zakonski predlog o izvanrednoj državnoj pomoći i regulisanju penzijskih prinadležnosti, zajedno sa izpravkama, primljen jednoglasno, konačno i u celini.

Prelazimo na drugu tačku dnevnoga reda: Pretres izveštaja Imunitetskog odbora od 9 jula 1937 godine o zahevima Gospodina Ministra pravde za izdavanje senatora sudu. Molim gospodina izvestioca da pročita odborski izveštaj.

Izvestilac dr. Drago Marušić (čita):

SENAT

Kraljevine Jugoslavije
 Imunitetski odbor
 9 jula 1937 god.
 u Beogradu.

SENATU KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

BEOGRAD

Imunitetski odbor primio je preko Pretsedništva Senata zahteve g. Ministra pravde za odobrenje produženja krivičnog postupka protiv g. g. senatora:

I. Stevčića dr. Dušana, Br. 26169 od 24-III-1936 g., kao člana Nadzornog odbora Pirotskog električnog industrijskog preduzeća A. D., zbog dela iz čl. 8 Zakona o suzbijanju skupoće:

II. Ivaniševića Don Frana, Br. 24697 od III 1937 g., zbog dela iz § 301 k. z., po tužbi Jerka Markovina iz Splita;

III. Živanovića Jeremije, zbog dela iz čl. 47 Zakona o štampi, po tužbi Reis-Ul-Ulema, i

IV. Pretstavku g. senatora Banjanina Jove o povredi imuniteta, Br. 1684 od 17-X-1936 god.

Na II svojoj sednici, održanoj na dan 9 jula 1937 g., Imunitetski odbor je rasmotrio pomenute predmete i ceo optužni materijal, pa mu je čast na osnovu čl. 74 i 75 Ustava i § 110 Zakona o poslovnom redu u Senatu, predložiti Senatu sledeće:

I. Da se po predmetima g. g. senatora: Stevčića dr. Dušana i Ivaniševića don Frana *ne odobri* produženje krivičnog postupka, pošto Odbor prema prirodi inkriminiranih dela ne nalazi da bi to bilo opravdano;

II. Po predmetu senatora g. Živanovića Jeremije, na osnovu Razdela B, opšte amnestije od 5 januara 1937 g. (Službene novine od 11-I-1937 g., Br. 6) traženje o izdavanju sudu g. senatora Živanovića Jeremije postalo je bespredmetnim.

III. Po pretstavci senatora g. Banjanina Jove o povredi imuniteta, Odbor nalazi da je u ovom slučaju povredjen imunitet senatora g. Banjanina time, što je postupak protiv njega proveden i okončan bez obaveštenja Senata. (§§ 74 i 75 Ustava i §§ 108 n 110 Zakona o poslovnom redu u Senatu).

Za izvestioca po pomenutim predmetima Odbor je odredio senatora g. Marušića dr. Dragu.

Ova akta se vraćaju.

Pretsednik
 Imunitetskog odbora,
Šilović, s. r.

Članovi:

Marušić dr. Drago, s. r.
Voj. Protić, s. r.
Dr. Lj. Tomašić, s. r.
Dr. Hrasnica Halidbeg, s. r.
Vilović Osman, s. r.
Iliđžanović Dimitrije, s. r.

Gospodo senatori, g. Jeremiju Živanovića tužio je kod Okružnog suda za grad Beograd g. Reis-Ul-Ulema Maglajlić zbog dela po čl. 47 Zakona o štampi, jer je senator Živanović kao vlasnik i urednik omladinskog lista »Venac« u br. od 25 marta 1932 godine pustio objaviti jednu priču Vlajka Vlahovića, za koju je tužilac smatrao da je uvredljiva za pripadnike muslimanske veroispovesti.

G. Ministar pravde na osnovu molbe Okružnog suda za grad Beograd od 25 avgusta 1933 br. k.št. 47/32 da se senator Jeremija Živanović izda pod sud, traži rešenje Senata po tom zahtevu.

Imunitetski odbor, rasmotrivši akta po tom predmetu, našao je, da je na osnovu razdela B., opšte amnestije od 5 januara 1937 godine traženje o izdavanju sudu g. senatora Živanovića Jeremije postalo bespredmetnim.

Na prijavu Gradskog poglavarstva u Pirotu od 26 februara 1926 godine povedena je istraga protiv pirotskog električno-industriskog društva odnosno protiv članova njegovog upravnog i nadzornog odbora zbog dela po § 8 Zakona o suzbijanju skupoće, jer je prema navodima prijave pomenuto akcionarno društvo prodavalo električnu struju skuplje no što bi po zakonu smelo. Pošto je prema navodima prijave senator g. dr. Dušan Stevčić član Nadzornog odbora pomenutog društva, zatražio je g. Ministar pravde na molbu Sreskog suda u Pirotu svojim aktom od 24 marta 1936 godine br. 26169 ovlašćenje za njegov sudski progon.

Imunitetski odbor, rasmotrivši sva akta po tom predmetu, rešio je, da se ne može dati ovlašćenje da se senator g. dr. Dušan Stevčić izda sudu, pošto Odbor prema prirodi inkriminisanog dela ne nalazi, da bi to bilo opravdano.

Imunitetski odbor predlaže da Senat Kraljevine Jugoslavije ovo rešenje usvoji.

Protiv senatora g. Don Frana Ivaniševića podneo je kod Sreskog suda u Splitu Jerko Markovina 15 novembra 1936 godine pod br. Kps 1056/36 tužbu radi uvrede i klevete navodeći, da senator g. Don Frane Ivanišević širi vesti, da je Jerko Markovina, zlorabeći svoju službu kao upravnik Zadruga »Ribar«, proneverio zadružni novac.

G. Ministar pravde zatražio je na molbu Sreskog suda svojim aktom od marta 1937 god. br. 24697 ovlašćenje za sudski progon pomenutog senatora.

Imunitetski odbor proučivši sva akta po tom predmetu rešio je, da se ne može dati traženo ovlašćenje, pošto Odbor prema prirodi inkriminisanog dela ne nalazi, da bi to bilo opravdano.

Imunitetski odbor predlaže, da Senat Kraljevine Jugoslavije ovo rešenje usvoji.

Sada prelazimo na izveštaj Imunitetskog odbora po predmetu traženja senatora g. Jove Banjanina.

Gospodin senator Jovo Banjanin uputio je 17. novembra 1936. god. Predsedniku Senata Kraljevine Jugoslavije pretstavku navodeći da je 19. juna 1936. god. bio na tužbu Većeslava Vildera osuđen zbog reči izgovorenih u sednici Senata od 25. marta 1936. god. Pošto Senat Kraljevine Jugoslavije ne samo nije dao odobrenje za sudski progon, nego nije bio ni obavestjen o sudskom postupku protiv jednog svog člana, senator g. Jovo Banjanin traži, bez obzira na svoju ličnu odgovornost u konkretnom slučaju načelno rešenje Senata po pitanju, da li ovakvim postupkom suda ne postoji povreda imuniteta. Gospodin Predsednik Senata uputio je pretstavku shodno rešenju Senata na sednici od 19. oktobra 1936. god. Imunitetskom odboru.

Imunitetski odbor proučivši ovo pitanje našao je da je imunitet senatora g. Banjanina povredjen time, što je postupak protiv njega proveden i okončan bez obaveštenja Senata na osnovu §§ 74 i 75 Ustava i §§ 108 i 110 Zakona o poslovnom redu Senata.

Imunitetski odbor predlaže da Senat Kraljevine Jugoslavije ovo načelno rešenje usvoji.

Predsednik dr. Želimir Mažuranić: Gospodo senatori, čuli ste izveštaje Imunitetskog odbora. O tome bi se imala voditi debata u celini, ali kako se nije prijavio nijedan govornik, prelazimo na glasanje. Glasaće se sedanjem i ustajanjem o svakoj tački posebno.

Prva tačka izveštaja Imunitetskog odbora odnosi se na slučaj dr. Dušana Stevčića i Don Frana Ivaniševića. Da li Senat prima predlog Imunitetskog odbora? (Prima). Objavljujem da je Senat jednoglasno prihvatio predlog Imunitetskog odbora.

Prelazimo na drugu tačku izveštaja Imunitetskog odbora, a to je slučaj senatora g. Jeremije Živanovića. Da li Senat prima predlog Imunitetskog odbora? (Prima se). Objavljujem da je predlog Imunitetskog odbora i u pogledu ove tačke jednoglasno primljen.

Treća tačka je slučaj senatora g. Jovana Banjanina. Prima li Senat predlog Imunitetskog odbora? (Prima se) Objavljujem da je Senat jednoglasno usvojio predlog Imunitetskog odbora i u ovoj tački.

Gospodo senatori, ovim bi dnevni red današnje sednice bio iscrpljen, a sa vašim pristankom, ja bih predložio da se sledeća sednica održi sutra, u subotu 17. o. m. u 10 časova pre podne sa sledećim dnevnim redom:

1) Pretres izveštaja Odbora o predlogu zakona o trgovinskom ugovoru sa prilozima A i B (tarifске liste); sa prilogom C (Sporazum o veterinarsko-policijskom postupku pri uvozu i provožu životinja, životinjskih delova i životinjskih proizvoda), i zaključenom protokolu, — zaključenom i potpisanom u Beogradu 1. maja 1934. god. između Kraljevine Jugoslavije i Republike Nemačke;

2) Pretres izveštaja Odbora o predlogu zakona o razmeni nota na dan 21. marta 1936. god. između Ministra inostranih poslova Kraljevine Jugoslavije i nemačkog izvanrednog poslanika i opunomoćenog Ministra, kojom se na temelju sporazuma zaključenih februara meseca 1935. god. u Minhenu na zajedničkom zasjedanju vladinih odbora, obrazovanih na osnovu čl. 35 Jugoslovensko-nemačkog trgovinskog ugovora od 1. maja 1934. menjaju prilog B i zaključni protokol trgovinskog ugovora;

3) Pretres izveštaja Odbora o predlogu zakona o sporazumu o pomorskim signalima, zaključenim u Lisabonu 23. oktobra 1930. god.;

4) Pretres izveštaja Odbora o predlogu zakona o dopunskom sporazumu o trgovini i plovidbi između naše Kraljevine i Kraljevine Albanije, o pograničnom prometu u pogledu skadarskog tržišta, zaključenom i potpisanom u Beogradu 5. maja 1934. godine između Kraljevine Jugoslavije i Kraljevine Albanije;

5) Pretres izveštaja Odbora za molbe i žalbe o zakonskom predlogu o izvanrednoj državnoj pomoći;

6) Pretres izveštaja Odbora za molbe i žalbe o izvanrednom priznanju državne službe i penzije Spiri Hadži Ristiću.

Prima li Senat predloženi dnevni red? (Prima). Pošto Senat prima, današnju sednicu zaključujem, a iduću zakazujem za sutra u 10 časova sa primljenim dnevnim redom.

Sednica je zaključena u 11.45 časova.